

Les eleccions a Corts Constituents de 1931 a Badalona

Núria Vall Serra

INTRODUCCIÓ

En estudiar concretament l'experiència electoral d'una ciutat amb un singular desenvolupament industrial i demogràfic com Badalona, s'ha centrat l'interès en el resultat de les primeres eleccions generals democràtiques del 28 de juny de 1931.

Proclamada pacíficament la República el 14 d'abril de 1931, calia donar immediatament contingut al nou sistema de govern amb unes institucions i uns

organismes adients per assolir les garanties constitucionals i establir un nivell de llibertats individuals i col·lectives que el poble esperava en haver donat la seva confiança als partits progressistes estructurats de manera organitzada, econòmicament poderosos i d'una bona difusió propagandística i de masses —els sis anys de Dictadura havien acabat amb els tradicionals partits dinàstics, ja de per si dividits per personalismes i faltats de credibilitat.

Eleccions de Diputats per les Corts Constituents

Normes de l'Em. Sr. Cardenal Primat Arquebisbe de Tarragona

És obligació dels catòlics intervenir en la causa pública.

Ho exigeix el bé comú, l'ordre social i la defensa dels drets de l'Església.

A costa de sacrificis, els fidels, conservant cadascú el seu partit i tendència política, deuen posar-se d'acord per la defensa dels esmentats principis fonamentals, fent tot el possible per exercir el dret de sufragi.

L'abstenció és suïcida, il·lícita i indecorosa.

El que are interessa especialment és la preparació de les eleccions per les Corts Constituents.

Els catòlics, prescindint de llurs tendències polítiques personals, en les quals poden restar lliures, deuen unir-se seriament i eficaç, per tal d'aconseguir que a les esmentades Corts Constituents vagin candidats que donin plena garantia de què defensaran els drets de l'Església i l'ordre social.

En escollir aquests candidats no deurà donar-se importància a llurs tendències polítiques o de partit, sinó que caldrà tenir present, per damunt de tots els demés respectes, com ja s'és dit, la certesa de l'abans dita garantia.

(Del B. O. E. de 4 maig de 1931)

El Govern provisional convocà, doncs, eleccions a Corts a fi de poder elaborar la Constitució que seria el suport legal amb el qual hauria de regir-se el país en el futur. Per manca de precedent democràtic, i a nivell general, les eleccions a Corts van convocar-se per la Llei Electoral de l'any 1907, dissenyada en el marc d'un sufragi restringit que afavoria el caciquisme local. Llei en la qual el Ministeri de Governació introduí discretes modificacions —Decrets del 8 de maig i del 5 de juny de 1931—, que contemplaven certs canvis, entre els més remarcables, les noves circumscripcions provincials, el sistema majoritari a dues voltes amb un 20 % mínim de sufragis per poder ésser elegit diputat i les llistes obertes. En aquesta conjuntura electoral, Badalona, que arbitràriament formava part del districte de Granollers, quedà inclosa dins la circumscripció de Barcelona-província, circumscripció que escolliria dotze diputats per majoria i tres per minories dels cinquanta-tres diputats que representarien les quatre províncies catalanes a les Corts de Madrid.

CIRCUMSTÀNCIES PREELECTORALS A BADALONA

A nivell social la situació esdevenia tensa. Calia intentar resoldre la greu

problemàtica obrera ajornada durant els anys de Dictadura, la qual cosa va produir tot un seguit de reivindicacions immediates, principalment millores salarials i laborals, en el marc econòmic d'una crisi incipient —el crac financer dels anys 29 als EE.UU. començava a fer-se notar al país.

El 30 de maig els 400 enrajoladors del ram de la construcció inicien una vaga en pro de la suspensió del treball a preu fet i demanen un jornal mínim de 11 Ptes. per als peons i 15 per als tècnics. («Eco», maig 1931). Dos mesos més tard començaran vaga els 730 obrers de la Cros, S.A. demanant un jornal mínim d'11 Ptes. i el reconeixement del sindicat. Simultàniament els 130 obrers de la fàbrica de Pintures Gerardo Collardín sol·liciten millores semblants a les anteriors, en aquest cas un jornal mínim de 12 Ptes. Els 600 obrers de les fàbriques Vidriera Badalona i Costa i Florit pertanyents a la mateixa empresa fan vaga de braços caiguts per negar-se l'empresari a arreglar i encendre un forn —l'atur forçós a la ciutat era especialment crític. El sindicat Confederal controlava 2.500 treballadors en atur, dels 18.000 treballadors que, segons fonts cenetistes, existien a la ciutat¹, la xifra de parats, si més no, era superior.

GRAN MITING DE PRESENTACIÓ del Centre d'Esquerra Republicana de Catalunya i JOVENTUT de la mateixa, del districte II que tindrà lloc en el

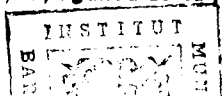
TEATRE ESPANYOL

el dimecres dia 20 a les 10 de la nit

Parlarán els significats ciutadans:

**A. Vilanova i Bruc - Antoni Xirau Palau - Lluís Brú
J. Lluhi i Vallescá i Ventura Gassol.**

La Comissió de propaganda de la Joventut d'Esquerra Republicana de Catalunya del Dte. II

Imp. Ràpidas Valls.—Tapias, 4

Els treballadors de la delegació de la Casa Singer entraren en conflicte pel mes de juny. En aquest cas l'empresa féu servir esquiroles per tal de fer fracassar la vaga. El conflicte que iniciava la metal·lúrgia quedà momentàniament aturat donat l'acord entre la Patronal i els obrers; més tard esclataria de nou.

No totes aquestes qüestions van tenir solucions favorables per als treballadors i moltes s'allargaren per manca de suport per part del sindicat i principalment per la posició intransigent que prenia la patronal.

Els conflictes socials esdevingueren inevitables. Altres aspectes entre els ja esmentats agreujaren la situació: dins la CNT anaven guanyant terreny les postures més radicalitzants donades les resolucions adoptades durant el Congrés extraordinari a Madrid del dia 10 al 16 de juliol del 1931, i la reunió del Ple regional de sindicats a Catalunya celebrada a l'Ateneu Republicà Radical de Barcelona del dia 2 al 4 del 1931. El Decret emès al maig de 1931 pel Ministeri de Treball a càrrec del socialista F. Largo Caballero, que instituïa els jurats mixtos per reglamentar les relacions laborals, significà motiu de ruptura entre la CNT i el Govern.

En la premsa local l'«Eco» del 18 d'abril de 1931 deia «Fue agredido junto a la fábrica G. de Andreis Metalgraf Española el empleado de la misma Gonzalo González a quien se hizo a quemarropa un disparo de revólver a la cabeza. Ingresado en el Dispensario Municipal, falleció. Se halla detenido el ex obrero de la Metalgraf Domingo Delgado». Cal considerar que es tractava de situacions semblants als antagonismes crònics que des de la Dictadura enfrontaven els Sindicats Lliures i els afiliats a la Confederació Nacional del Treball. Consultat el llibre de Joan Manent, «Records d'un sindicalista llibertari català 1916-1943» respecte a les víctimes produïdes pels Sindicats Lliures, diu: «Aquests 49 ferits pertanyents tots a la CNT sumats als morts anteriors citats, fan un total de 181 víctimes. Evidentment la relació és molt incompleta. Només cal

recordar que hom va calcular en uns 300 els militants dels sindicats obrers confederals morts o ferits».

Aquell any no va celebrar-se la festivitat del Corpus que s'esqueïa el 6 de juny. L'endemà es cremava la capella del Crist de Can Cabanyes i van desaparèixer la imatge i uns canalobres («Eco», 6 juny 1931).

En el Ple municipal del dimarts 23 de juny el Consistori adoptà entre d'altres, la següent resolució «... Visto un oficio del Sr. Alcalde de Barcelona, el Ayuntamiento acuerda por unanimidad adherirse a la petición del Ayuntamiento de Gijón al Gobierno provisional de la República de que sea expulsada de España la Compañía de Jesús...» (Llibre d'Actes Plens, Ajuntament de Badalona, 1931).

El mateix diumenge 28 de juny i durant el transcurs de la contesa electoral, es produí un tiroteig en una secció del districte, al carrer Manresa; a conseqüència del succés van resultar morts Domènec Aguió —xofer— i Joan

ESQUERRA REPUBLICANA

DISTRICTE VI

*Per la República,
per la dignitat de Catalunya
i per la Llibertat*

Macià, Alomar, Companys,

demanen el vot del ciutadà en favor de

Josep ARMENGOL DE LLANO
Metge

Rafael CAMPALANS PUIG
Enginyer

Joaquim XIRAU PALAU
Catedràtic

UNIÓ SOCIALISTA

El Bloque Obrero y Campesino y las elecciones a las Constituyentes

A los obreros y campesinos

La monarquía cayó en abril gracias al impulso revolucionario de los trabajadores. No fueron las elecciones las que pusieron en derrota al régimen monárquico, sino el esfuerzo tenaz de la clase obrera que durante los años anteriores había minado las bases de la dictadura con su acción constante, con sus ataques repetidos contra el sistema imperante.

La República fué instaurada el 14 de abril. La gran oleada de las masas obreras derrumbó un régimen y puso otro en pie.

La República fué aclamada por la totalidad de los trabajadores. Constituía el comienzo de la Revolución y había que saludarla con entusiasmo.

La República se encontraba como problemas urgentes a resolver: la revolución agraria, la solución del problema de las nacionalidades, la destrucción del Estado monárquico, la separación de la Iglesia y del Estado, la liberación de la mujer, la persecución de todos los elementos del viejo régimen que constituyesen una amenaza para el porvenir de la Revolución.

El Gobierno provisional, después de dos meses y medio de poder, ha demostrado harto evidentemente que no puede dar solución alguna a esos problemas planteados. El Gobierno provisional es de hecho un gobierno contrarrevolucionario. Hace todos los esfuerzos imaginables por detener el ascenso de la Revolución. Con su acción torpe ha creado un antagonismo entre la Revolución y la República. Las fuerzas motrices de la Revolución, los obreros y los campesinos no se ven representados en lo más mínimo por el Gobierno provisional.

En los dos meses y medio de poder, el Gobierno provisional ha dado pruebas indiscutibles de su oposición al movimiento ascendente de la Revolución. Por todos los medios a su alcance, ha procurado ahogar la Revolución. El ministro de la Gobernación, el hijo de Maura, se sirve de la Guardia civil y de la Policía—instituciones de origen monárquico que no han sido alteradas—para ametrallar a los trabajadores. El hijo de Maura, en Gobernación, encarna toda la barbarie del viejo régimen contra las fuerzas revolucionarias.

Prieto en las Finanzas, ha actuado no como ministro socialista, sino como el más perfecto agente del capitalismo. Los Monopolios de Estado creados por la Dictadura han sido sostenidos por él. Las oligarquías financieras no podían encontrar un ministro mejor. La política financiera seguida por el gobierno de la República ha sido absolutamente la misma que la de los anteriores gobiernos monárquicos. No ha acometido reforma revolucionaria alguna. Ha aumentado la circulación fiduciaria, disminuyendo más aún el valor de la peseta. El objetivo de Prieto es hacer pagar a las clases pobres la bancarrota del régimen mediante una desvalorización de la moneda con lo que disminuye cada día la capacidad de consumo de los trabajadores. Un ministro republicano tenía la obligación de destruir toda la obra económica de la Monarquía. Un ministro, que además de republicano se llama socialista, habla de hacer recaer todas las cargas sobre las clases adineradas. Prieto, como buen agente del capitalismo, actúa precisamente al revés. Su labor constituye un fracaso. Con su política financiera arrastra a la República a una situación desesperada, de catástrofe. El imperialismo extranjero acudiría muy pronto a poner orden. Prieto habrá preparado el camino a esta invasión que amenaza.

Largo Caballero, en el ministerio del Trabajo, hace una labor partidista, de Unión General de Trabajadores, en oposición a los intereses generales de los obreros y campesinos. Largo Caba-

llero es el inspirador del sistema electoral adoptado que entroniza un cacicazgo tan odioso como el del antiguo régimen. Largo Caballero fomenta la formación de una guardia fascista republicana que juega el papel de esquiroles en las huelgas y asesina impunemente a los trabajadores.

De los Ríos, otro ministro socialista, se ha trocado en el más celoso defensor de los sagrados derechos de propiedad. Trata de oponer la forma jurídica a la acción revolucionaria. Los latifundistas se sienten bien protegidos por de los Ríos, quien pone a contribución toda su erudición abogadesca para dar argumentos contra el reparto de las tierras. Un ministro republicano y socialista tenía la obligación de negarse a mantener relación con la Iglesia. Sin embargo, por intermedio del ministro de Justicia, el Estado queda atado, supeditado a la voluntad de la Iglesia.

Lerroux, en Estado, sigue la misma política de sumisión al imperialismo británico que sus predecesores. El ministerio de Estado, hoy como ayer, no es más que una sucursal del Foreign Office. Lerroux desempeña las funciones de secretario de Henderson. Lerroux no ha roto las relaciones con el Vaticano. No ha reconocido a la Unión Soviética. No ha exigido la libertad de Abd-el-Krim, prisionero del imperialismo francés.

Domingo, ministro de Instrucción Pública, trata de hacer una demagogia barata diciendo que piensa crear miles y miles de escuelas. Y no se ha atrevido a decretar el cierre fulminante de todas las escuelas dirigidas por las congregaciones religiosas. En pleno régimen republicano, la roña clerical puede seguir envenenando las conciencias de la juventud. En las Universidades, en las Escuelas Superiores, un profesorado reaccionario, prosigue con el beneplácito de Domingo, su labor obscurantista.

Las reformas militares del general Azaña son pura ficción. El Ejército tenía que haber sido arrancado de cuajo para sustituirlo por una milicia popular. El pase a la reserva de unos cuantos millares de oficiales, que seguirán siendo sostenidos por el Estado, no soluciona el problema militar. El ejército sigue en pie. Que esté en activo o en la reserva, la cosa no varía fundamentalmente. Azaña lleva a cabo en Marruecos la misma acción que el régimen monárquico. Su colaborador más inmediato es el general Sanjurjo, uno de los héroes del golpe de Estado. No ha encarcelado—y esto ha sido por presión popular—más que a Berenguer y Mola. Continúan sueltos Saro, Barrera, Milans del Bosch, Sanjurjo, Martínez Anido...

Nicolau d'Olier, hombre erudito en cosas de la Edad Media, trabaja en el ministerio de Economía. Sus investigaciones arqueológicas, el restablecimiento de los viejos palimpsestos serán conocidos seguramente algún día, en alguna sesión de Real Academia.

Albornoz, ministro de Fomento, pronuncia discursos encendidos, pero los trabajos públicos se paralizan y aumenta la crisis de trabajo. Los negocios fabulosos de las compañías de ferrocarriles no son controlados. Los ferroviarios seleccionados por los Gobiernos monárquicos continúan despedidos. Los robos cometidos durante la dictadura no son descubiertos. Y Albornoz sigue pronunciando discursos elocuentes...

Ese es y así procede el gobierno provisional de la República. El Gobierno provisional trata ahora de hacer sancionar su obra antirrevolucionaria por un Parlamento del que estarán totalmente excluidas las fuerzas revolucionarias: los obreros y los campesinos.

La Constitución elaborada por las futuras Cortes será funda-

López Romero —alcalde del barri. A raó d'aquests fets s'acusà dos regidors de l'Ajuntament, representants per la coalició Aliança Republicana, els Srs. Pau Aznar i Julià Adell. Segons deia «La Vanguardia» «... se dice que para mantener su hegemonia política en el barrio del Gurugú organizaron una guardia cívica a la que dotaron de armas que procedían del desarme del somatén... al presentarse el automóvil en el que iban varios individuos adictos a la Izquierda Republicana para inspeccionar el escrutinio...». El dijous vinent es posà en llibertat els consellers acusats per no haver-hi càrrecs sobre ells. («La Vanguardia», 30 juny 1931).

En aquest clima ciutadà, i durant tot el mes de juny, els partits polítics desenvoluparen una campanya electoral precipitada. Els mítings es feien habitualment al Teatre Guimerà —actual cinema Picarol—, on van passar polítics com Lluís Companys durant el míting organitzat pel Sindicat Agrícola de Badalona i Canyet, junt amb Amadeu Aragay, Pere Estartús i Francesc Riera («Eco», 20 juny 1931). Al mateix teatre Guimerà parlaren, també, oradors com

Rafael Campalans, Pere Aiguadé, F. Barjau, Martí Cabot i d'altres en nom de la coalició d'Esquerra Republicana. Tanmateix, la Lliga Regionalista organitzà un míting al Cinema Nou, però en previsió d'incidentes es dugué a terme al local del Partit, situat llavors al passeig Martínez Campos —actualment La Rambla—. Parlaren Trias de Bes i Saltor; interromput l'acte per un grup de pertorbadors que volcaren l'auto de Lluís Humet, Director-Gerent de la fàbrica de filats Salvador Casacoberta,² s'organitzà tal aldarull que va haver d'intervenir l'alcalde, el cap de la Guàrdia Urbana i alguns consellers fins a disoldre els antagonismes («La Vanguardia», 28 juny 1931). A la plaça del Sol, els republicans radicals defensaren la seva opció amb un míting a l'aire lliure.

PARTICIPACIÓ

Segons el Padró d'habitants que dugé a terme l'Ajuntament a començaments de l'any 1931, Badalona comptava amb 44.335 h., amb un cens electoral de 12.697 persones. En aquestes eleccions

OBRERS QUE NO TENIU FEINA! Si guanya l'Esquerra, seguireu sense treball.

OBRERS QUE TENIU FEINA! Si guanya l'Esquerra, perdreu el vostre treball, perquè la crisi de confiança augmentarà.

El triomf de la Lliga retornarà la confiança i farà possible que es torni a treballar i tothom es guanyi el pa.

Voteu la LLIGA REGIONALISTA!

generals van fer ús de llur vot 10.010 ciutadans («Eco», 4 juliol 1931), o sigui, el 78,80 % de l'electorat. Segons el B.O.P. del primer de juliol de 1931, la xifra de votants és de 8.511, o sigui el 67,03 %. Tot i així s'observa un nombre més considerable de votants que a les anteriors eleccions municipals del 12 d'abril, o sigui setanta-set dies abans, que fou que d'un cens electoral de 10.511 electors en votaren 6.207 (segons estudi publicat per Maria Masip a la revista «Amistad» de l'agost de 1977). Sembla ser, doncs, que en aquestes eleccions els afiliats a la Confederació Nacional del Treball, en la seva immensa majoria, anaren a votar.³

Tanmateix, i comparant amb les següents eleccions municipals del gener de 1934, en les quals participà un 55,38 % —segons estudi de Joan Villarroya publicat al n. 1 del «Carrer dels Arbres» del maig de 1979—, podem observar que en les actuals eleccions el sufragi ciutadà fou considerable.

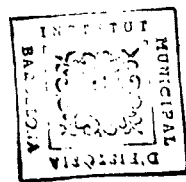
CANDIDATURES

En aquestes eleccions generals existeix a Catalunya una situació de pluripartidisme més significativa que a nivell nacional, motivada per l'existència del catalanisme i la consegüent autonomia. El sistema català de partits ocupa, doncs, un lloc distint dins el sistema general del país.

A Catalunya el partit guanyador en aquestes eleccions fou l'Esquerra Republicana que gaudia, tanmateix, un cop proclamada la República, d'una posició preeminent en haver assumit la direcció de la Generalitat.

Premisa generalitzada en tots els programes dels partits era combatre l'abstencionisme a fi d'atorgar el suport necessari a les institucions democràtiques.

En defensa de l'Ensenyament Lliure

PARES: L'ànima dels vostres fills no és de l'Estat, el dret de plasmar-la és vostre; per defensar aquest dret sagrat, assistiu al acte de propaganda en pro de l'**ENSENYAMENT LLIURE** que es celebrarà diumenge, dia 1 de novembre, a les 11 del matí en el Teatre del Bosc (Fontana) en el que parlaran els diputats catòlics **Josep Gil Robles i Josep A. Aguirre** i els distingits oradors **Lluís Jover, Manuel Thió i Federic Roda.**

Barcelona, 29 d'octubre 1931.

La Federació Catalana d'Estudiants Catòlics

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

En aquesta ocasió es presentà junt amb la Unió Socialista de Catalunya, per tal d'assegurar-se la base social que havia assolit durant les municipals.

L'Esquerra aglutinava el sentir de tot un sector progressista que emergia de la petita burgesia. Arrossegava, tanmateix, la major part del proletariat urbà.

A nivell de Catalunya s'assegurava la base agrària composta de petits propietaris agrícoles, majoritaris en el camp català, mitjançant la Unió de Rabassaires, una de les fraccions més radicals lligada a la tendència de Lluís Companys. Aquest no era el cas de Badalona on el sector primari estava en retrocés evident.

LLIGA REGIONALISTA

Partit representant de la burgesia catalana. El sentit evolutiu des dels seus orígens el feien de difícil adaptació en l'actual conjuntura política. En aquestes eleccions anirà en coalició amb una branca del tradicionalisme —els jaumistes—, amb la qual confluirà en la defensa de la religió. A les llistes per la circumscripció de Barcelona-província incloïa J. Soler i Janer⁴. La consigna emprada fou «L'Altar i la llar», segons el setmanari catòlic «Aubada» (20 juny 1931).

COALICIÓ REPUBLICANA

Opció de centre. Alternativa conservadora enfront de la política socialitzant. Encapçalava la llista Casimir Giralt Bonich, conseller al Govern català. La seva forta presència al Govern de Madrid a través del seu màxim representant, Alexandre Lerroux, li donava un amplificador a la seva escassa força a Catalunya.

En aquesta ocasió, i a nivell general, mantingué la seva posició d'alternativa republicana de centre-dreta.

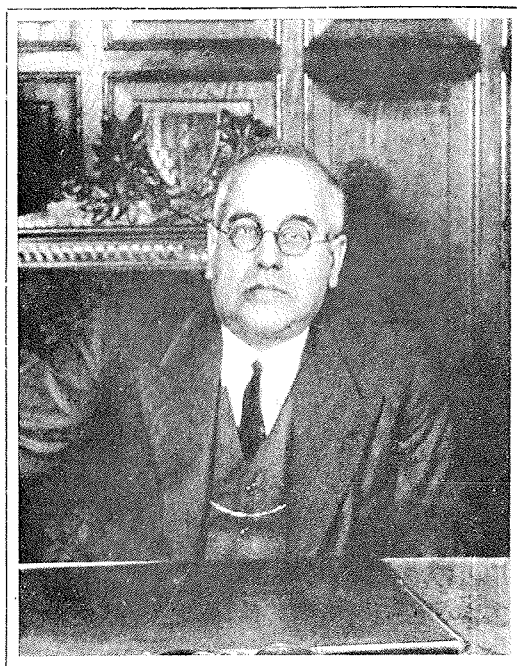
PARTIT CATALANISTA REPUBLICÀ

Partit de centre. Coalició entre Acció Catalana i Acció Republicana de Catalunya.

Representava amplis sectors de la burgesia i intel·lectuals catalanistes. Corrent d'opinió dels sectors liberals i democràtics. En aquestes eleccions es consagrà la seva destrucció, ja que la seva massa electoral fou absorbida per l'Esquerra Republicana. Davant aquesta davallada electoral alguns dels seus líders principals optaren per passar-se a ERC.

EXTREMA ESQUERRA FEDERAL REPUBLICANA

Defensava el programa federalista redactat per Pi i Margall l'any 1894. El seu projecte conceptual provocava diferències d'actitud envers la República, per la qual cosa es presentava amb la debilitat d'una divisió interna. Absent de qualsevol càrrec de responsabilitat en cap Institució catalana resultava poc carismàtic, fins i tot, poc conegut.

Josep Casas Costa, primer alcalde de la Segona República.

L'Extrema Esquerra Federal buscava situar-se més a l'esquerra d'ERC i convertir-se en el partit de l'anarco-sindicalisme.

Sense poder assolir el 20 % dels vots necessaris, concorregueren a les complementàries, on el capità Jiménez obtingué l'acta de diputat gràcies a l'ajuda d'Esquerra Republicana de Catalunya.

BLOC OBRER I CAMPEROL

De recent creació —s'havia constituït pel març de 1931—, presentà tres candidats d'entre ells Hilari Arlandis, qui retornà pocs mesos més tard al Partit Comunista de Catalunya.

RESULTATS ELECTORALS

1) **Esquerra Republicana de Catalunya** (coalició): Partit majoritari a la circumscripció de Barcelona-província. A Badalona guanya amb un 75,33 % dels sufragis emesos. A tots els districtes sobrepasa el 75 % de la votació excepte en el districte V —Riera d'en Folch fins al carrer d'en Prim, amb límit des de la Carretera a la Rambla—, on aconseguí la suma important de 68,48 %, tot i que en aquest districte la Lliga hi tenia un

carisme considerable.

Es pot dir que Badalona votà majoritàriament ERC i tot i essent al centre la cota més baixa, el nivell obtingut és de per si important.

2) **Lliga Regionalista - Coalició Republicana - Extrema Esquerra Federal Republicana - Partit Catalanista Republicà i Bloc Obrer i Camperol:**

Sumats tots els sufragis obtinguts pels partits esmentats arriben a ser un 32 % dels vots guanyats per l'Esquerra, i un 24 % del total dels vots emesos. Amb aquesta poca incidència a nivell ciutadà no es poden fer massa comentaris de cadascun d'ells.

Partint del centre s'observa una clara tendència centrífuga que s'eixampla vers la perifèria, on es palesa un percentatge més elevat dels partits republicans. Al districte V, al centre, on la Lliga aconseguia majoritàriament els vots, en aquestes eleccions, assolí solament un 20,3 %, molt per dessota del 68,4 % obtingut per l'Esquerra.

Els republicans radicals i fonamentalment el Partit Catalanista, es poden considerar els grans perdedors en la present contesa electoral.

L'Extrema Esquerra Federal obté un 6,7 % al districte I, —barri La Salut, Sto. Cristo, Sistrells i Llefia.

CANDIDATS ELEGITS:		Badalona	Barc. Prov.
LLUÍS COMPANYS i JOVER	ERC	6.212	113.288
AMADEO HURTADO i MIRÓ	INDP.	6.078	109.728
CARLES PI i SUNYER	ex-PCR	6.061	107.601
MANUEL SERRA i MORET	USC	6.022	109.771
MANUEL SUNYOL i GARRIGA	ex-PCR	5.967	117.594
AMADEO ARAGAY i DAVI	ERC	5.930	107.401
JOSEP BORDAS DE LA CUESTA	ERC	5.910	106.734
JOSEP VENTOSA i ROIG	ERC	5.841	106.676
JOSEP XIRAU i PALAU	ERC	5.867	109.250
DOMÈNECH PALET i BARBA	ERC	5.918	108.242
JOSEP GRAU i JASSANS	ERC	5.903	108.135
JOAN SELVA i CARNER	ERC	5.898	107.217 ⁵

(5) B.O.P. 7 juliol 1931.

A les complementàries del juliol de 1931 foren elegits els candidats:

		Badalona	Barc. Prov.
SALVADOR SEDILES MORENO	EEF	3.093	47.280
MANUEL DOLCET CARMEN	PRDF	2.743	24.819
EDUARD LAYRET i FOIX	REP. INDP.	620	26.574

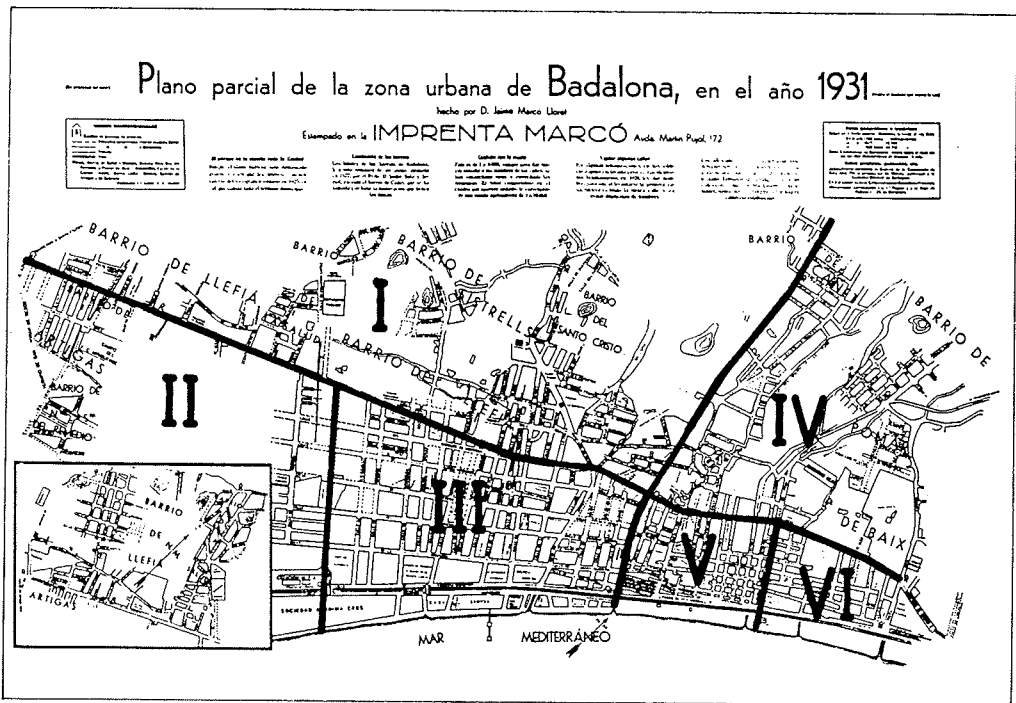
D I S T R I C T E S							
Vots i percentatges obtinguts, per districtes, de la votació emesa ¹							
	I	II	III	IV	V	VI	TOTAL
Esquerra Republicana	13.928 76,70 %	10.494 73,09 %	16.351 80,98 %	12.177 76,65 %	10.609 68,48 %	7.907 76,89 %	71.466 75,33 %
Lliga Regionalista	1.409 7,75 %	763 5,31 %	2.087 10,33 %	2.201 13,85 %	3.151 20,34 %	914 8,88 %	10.525 11,07 %
Coalició Republicana	1.448 7,97 %	785 5,46 %	1.250 6,19 %	1.268 7,98 %	1.428 9,21 %	1.345 13,07 %	7.524 7,91 %
Extrema Esquerra Federal Republicana	1.215 6,69 %	2.228 6,44 %	391 1,93 %	117 0,73 %	109 0,70 %	41 0,39 %	4.101 4,31 %
Partit Catalanista Republicà	159 0,87 %	87 0,60 %	110 0,54 %	123 0,77 %	193 1,24 %	76 0,73 %	748 0,78 %
NOTA: Cens electoral de 12.697 electors. Segons B.O.P. de l'1-1-1931: 8.511 electors amb una participació del 67,03 %. Atès que cada elector podia emetre 12 vots el nombre total de vots emesos fou de 94.364.							
DISTRICTE I:	(Av. Martí Pujol, c/. de la Creu fins als barris La Salut, Sto. Cristo, Sistrells i Llefia).						
DISTRICTE II:	(Barris d'Artigues, Ntra. Sra. del Remei fins c/. Tortosa).						
DISTRICTE III:	(Des de c/. Tortosa fins a la Riera d'en Folch).						
DISTRICTE IV:	(Dalt la Vila - Francesc Layret - Bufalà - Canyet i Pomar).						
DISTRICTE V:	(Riera d'en Folch fins al c/. Prim).						
DISTRICTE VI:	(c/. Prim fins a Montgat).						
(1) Butlletí Oficial de la Província-B.O.P. del 1 de juliol de 1931.							

CONCLUSIONS

Per poder fer un estudi electoral en profunditat, cal disposar essencialment del cens electoral. Sense aquest document es pot realitzar un apropament que ens portarà a conèixer la incidència dels partits polítics i, per extensió, de la votació que assoliren, en aquest cas a Badalona, però mai un coneixement absolut de la participació activa dels ciutadans que, en definitiva, és qüestió transcendental per esbrinar les motivacions que mouen un col·lectiu heterogeni a escollir els seus màxims representants per organitzar-se en societat.

Observem a Badalona que ERC guanya majoritàriament en tots els districtes, però amb una incidència especial de votació respecte als altres partits en els districtes III i VI, zones habitades per població autòctona i, en tot cas, també, per una immigració en procés d'integració amb predomini d'una classe social composta de petits propietaris urbans, menestralia i obrers qualificats, tots ells amb un denominador comú: sortir de l'anacronisme.

La lliga aglutinarà al seu entorn el vot religiós i burgès concentrat, com ja s'ha

dit, en el districte V, compartint una certa votació vers el PCR. Coalició Republicana incidirà en el districte VI, sense fer ombra, però, al partit guanyador. El partit més radicalitzant com EEFR figura en els districtes I i II, zones d'incipient construcció, amb fort predomini immigratiu i amb una base social dedicada a la subministració de mà d'obra al sector primari —en retrocés a la ciutat— i al sector secundari en aquells moments de forta expansió.

FONTS CONSULTADES

L'ECO DE BADALONA: maig, juny i juliol 1931.
LA VANGUARDIA: juny 1931.
AUBADA Setmanari catòlic: juny 1931.
BUTLLETÍ OFICIAL DE LA PROVÍNCIA —B.O.P.— del juny i juliol 1931.
LLIBRE D'ACTES PLENS: Ajuntament de Badalona, 1931.
CARRER DELS ARBRES, 1979.
AMISTAD —Revista— 1977.

(1) El Trentisme a Catalunya. Divergències ideològiques en la CNT (1930-1933), Eulàlia Vega.

(2) Reprodueixo un paràgraf del llibre «Records d'un Sindicalista Llibertari Català» opus cit. on diu: ...A Badalona els assassins del «Lliure» van ésser ajudats, de manera oberta i sense cap mena d'escrúpols, per molts patrons. Els que més es distingiren foren els directors de l'empresa italiana Metalgraf, el cèlebre Lluís Humet i Cortés, director de la fàbrica de filats...».

(3) El Sistema de Partits Polítics a Catalunya (1931-36). Isidre Molas, Edicions 62, S.A.

(4) El Sistema de Partits Polítics a Catalunya (1931-36), opus cit.

BIBLIOGRAFIA

«El trentisme a Catalunya-divergències ideològiques en la CNT (1930-1933)», Eulàlia Vega. Ed. Curial.
«El sistema de partits polítics a Catalunya 1931-36», Isidre Moles. Edicions 62, S.A.
«Records d'un sindicalista llibertari català 1916-1943», Joan Manent. Edicions Catalanes de París, 1976.